

Cu detaşare despre nevoia de tandreţe

Intr-un interviu pe care l-am citit acum ceva timp, scriitoarea sovietică V. Tokareva remarcă în chip foarte spiritual că politica femeii este dragostea.

Aelita, personajul principal din piesa lui E. Radzinski **O femeie drăguţă cu o floare şi ferestre spre Nord** îmi apare ca o intruchipare perfectă a acestor aserţiuni, în variantă nefericită, jalnică. Apropierea am făcut-o la Botoşani, la premiera piesei, când priveam peripeţiile ghinionistei eroine, amuzată, dar şi cu o uşoară încruntare. Pentru că Aelita (modestă lucrătoare la o fabrică de spirit, actriţă amatoare în timpul liber) e ridicolă şi în acelaşi timp sublimă, în nevoia ei desperată de dragoste, neîncetînd să creadă, chiar cînd e rînd pe rînd înşelată de trei escroci sentimentali, că iubirea va salva lumea.

Această farsă tristă, cu un personaj feminin a cărui bunătate nesfîrşită şi generozitate sufletească trec pentru profitori drept infirmitate a fiinţei („ce mai specie de femeie — proasta pămintului“ — spune Apokin), este pusă în scenă de Laurian Oniga printr-o „supunere la obiect“ bătătoare la ochi în cazul acestui tinăr regizor deja recunoscut pentru novatorismul său programatic. De data aceasta, Oniga se lasă furat de tentaţia simplităţii, comprimă acţiunea piesei, dar îi păstrează sensul clar, reduce numărul personajelor şi îşi îndreaptă atenţia asupra lucrului cu actorii, cărora li se oferă prilejul unor adevărate recitaluri: Neîubind personajele (mă folosesc de afirmaţia din caietul-program), regizorul preţuieşte în schimb actorii distribuţi, îndrumaţi cu pricepere, cu grija de a-i arăta în lumina cea mai favora-

bilă. Rămîne, cu discreţie păstrată, sugestia pirandelliană din text, marcată şi scenografic — locuinţa actriţei ce va juca personajul Aelitei e tapetată cu afişul reprezentăţiei la care asistăm, dar regizorul a hotărît să esenţializeze trama (riscînd reproşuri de „sărăcire“ a piesei) şi să releve talentele actriceşti în primul rînd. Ceea ce nu înseamnă că regizoral spectacolul este lipsit de interes, ci doar că ostentaţia „viziunii“ e absentă, nu în dauna reprezentăţiei, ci în ciştigul ei. Soluţiile lui Laurian Oniga (autor şi al unei scenografii sugestive) sînt de astă dată simple, fireşti, consubstanţiale textului. Aşa încît, chiar dacă atitudinea lui faţă de personaje este una afişat ironică, detaşată, spectatorul o priveşte în final pe Aelita, cea fără de noroc în dragoste, cu tandră compătimire, cu duioasă şi îngîndurată înţelegere. Şi aceasta în primul rînd graţie Mariei Roxana Ionescu, a cărei interpretare caldă, ataşantă, te cucereşte. Actriţa o „încarcă“ pe Aelita cu o vibraţie continuă, o plămădeşte cu sensibilitate şi emoţie, „compătimente“ cu ea, fără să o trădeze o singură clipă. Lui Fedea, trişorul bîntuit de gîndul unei tardive şi deci imposibile redresări morale, Dan Puric îi dă o şansă în plus de a atrage o undă de compasiune din partea spectatorului. Personajul lui are gesturi moi, vătuite, frînte la jumătatea drumului, o alură debilă, jalnică, un suris chinuit, dincolo de care răzbat slăbiciunea timorată a insului manipulat, dar şi febrilitatea individului în conflict cu sine. În Skameikin, seducător de profesie, impostor cinic, canalie cu mania grandorii, Doru Bandol, impune o mască mobilă, diabolică, uneori fals larg surzătoare, alteori desfigurată de un rictus dezagreabil. Constantin Ghiniţă figurează cu exactitate şi economie de mijloace trei personaje bine diferenţiate — Apokin, Inspectorul şi Chelnerul, întregind distribuţia spectacolului.

Contrapunct ironic, în reprezentaţie se aude inconfundabila voce dramatică a lui Visoţki, al cărui refren o dată, încă o dată... sună răscolitor, detaşat, aspru şi tandru în acelaşi timp.

O FEMEIE DRĂGUŢĂ CU O FLOARE ŞI FERESTRE SPRE NORD de EDUARD RADZINSKI • TEATRUL „MIHAI EMINESCU“ din BOTOŞANI • În româneşte de DENISA FEJES • Data premierei: 2 aprilie 1988 • Regia şi scenografia: LAURIAN ONIGA • Distribuţia: MARIA ROXANA IONESCU (Aelita), CONSTANTIN GHINIŢĂ (Apokin), DORU BANDOL (Skameikin), DAN PURIC (Fedea).

Carmen MIHALACHE POPA